

WOJEWODA WIELKOPOLSKI

PS-Pi.431.1.6.2021.6

Poznań, dnia 22 grudnia 2021 r.

Pani
Jadwiga Kazińska
Kierownik
Gminnego Ośrodka
Pomocy Społecznej
ul. Bolesława Chrobrego 37
64-720 Lubasz

ZALECENIA POKONTROLNE

Na podstawie art. 22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r., poz. 2268), zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu przeprowadził w okresie od 15 do 29 października 2021 r. kontrolę kompleksową w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Lubaszcu.

Zakres kontroli obejmował prawidłowość przyznawania świadczeń i wydawania decyzji oraz kwalifikacje kadry realizującej zadania pomocy społecznej w okresie od dnia 1 stycznia 2020 r. do dnia zakończenia kontroli oraz działań wcześniejszych, jeżeli miały one związek z przedmiotem kontroli.

Ustaleń kontrolnych dokonano w oparciu o wyniki analizy dokumentacji i przedstawionych informacji i danych. Ustalenia zostały opisane w protokole kontroli podpisanym bez zastrzeżeń dnia 01 grudnia 2021 r.

Ileokroć w niniejszym piśmie użyto wyrazu ustawa, należy przez to rozumieć ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2021 r., poz. 2268) oraz skrótu K.p.a., należy przez to rozumieć ustawę z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2021 r., poz.735 ze zm.).

W wyniku kontroli ustalono, co następuje.

Jako Kierownik Ośrodka posiada Pani wymagane kwalifikacje, zgodnie z art. 122 ust. 1 ww. ustawy o pomocy społecznej.

Na podstawie art. 110 ust. 7 i 8 ustawy o pomocy społecznej Wójt Gminy Lubasz upoważnił kierownika, oraz 2 pracowników Ośrodka do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej, należących do właściwości gminy.

Podstawą funkcjonowania Ośrodka jest Statut nadany Uchwałą Nr XXXVII/356/18 Rady Gminy Lubasz z dnia 22 marca 2018 r. i Regulamin Organizacyjny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubasz, wprowadzony Zarządzeniem Nr 4.2021 Kierownika Ośrodka z dnia 15 lutego 2021 r.

Ośrodek zatrudnia 3 pracowników socjalnych w pełnym wymiarze czasu pracy, co jest zgodne z art. 110 ust. 12 ustawy, który stanowi, że ośrodek zatrudnia w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych. Pracownicy socjalni zatrudnieni w Ośrodku spełniają wymagania określone w art. 116 ust. 1 i 156 ust. 1a ustawy o pomocy społecznej i zgodnie z art. 119 ust. 2 pkt 6 ustawy, podnoszą swoje kwalifikacje poprzez udział w szkoleniach.

Osoby świadczące specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi spełniały wymagania kwalifikacyjne określone w rozporządzeniu Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz. U. Nr 189, poz. 1598 ze zm.).

Wywiady środowiskowe, w tym aktualizacje, przeprowadzane były zgodnie z obowiązującymi przepisami w zakresie miejsca, terminu, planowania i zatwierdzania pomocy.

Sytuacja życiowa i dochodowa osób/rodzin korzystających z pomocy była opisana i udokumentowana. Odpłatność za usługi opiekuńcze, w tym za specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz za pobyt w domu pomocy społecznej, naliczano prawidłowo.

Świadczenia pieniężne przyznawano w wysokości zgodnej z obowiązującymi przepisami dla poszczególnych form pomocy. W przypadku zmiany sytuacji dochodowej lub życiowej mającej wpływ na świadczenia z pomocy społecznej, dokonywano zmiany lub uchylenia decyzji. Planowano pracę socjalną.

Ośrodek zapewnia schronienie osobom bezdomnym.

Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie terminowości postępowania administracyjnego. Decyzje wydawano niezwłocznie lub w terminie do 30 dni od daty wszczęcia postępowania, tj. od dnia złożenia wniosku z wymaganą dokumentacją. Decyzje zawierały uzasadnienie faktyczne i prawne.

Stwierdzone nieprawidłowości i uchybienia.

Gmina Lubasz posiada Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Lubasz na lata 2016-2025 przyjętą Uchwałą Nr

XVIII/135/16 Rady Gminy Lubasz z dnia 10 marca 2016 r., co jest zgodne z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy. Niemniej jednak, strategia nie zawiera wszystkich wymienionych w ustawie elementów, tj. nie określono ram finansowych realizacji Strategii, co jest niezgodne z art. 16 b ust. 2 pkt 3, lit. c ustawy o pomocy społecznej. Ponadto, z zapisów Strategii nie wynika, że ośrodek pomocy społecznej koordynuje jej realizację, co jest niezgodne z art. 110 ust. 4 ustawy. Zgodnie z zapisami Strategii, za monitorowanie odpowiedzialny jest specjalny zespół powołany zarządzeniem Wójta Gminy Lubasz. Do dnia zakończenia kontroli nie wydano stosownego zarządzenia, co może świadczyć o tym, że strategia nie jest monitorowana. Na powyższe może wskazywać również fakt niespójnych terminów. Uchwałą przyjęto Strategię na lata 2016-2025, przy czym zapisy w samym dokumencie wskazują na lata 2015-2021. Stosowne Zarządzenie Wójta Gminy Lubasz (Nr 112.2021 z dnia 30 listopada 2021 r.), powołujące Zespół Monitorujący, w skład którego wszedł m.in. kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, zostało przedstawione przez kierownika Ośrodka po zakończeniu kontroli, tj. przekazane wraz z podpisanym protokołem kontroli. Niniejsze zarządzenie nie spełnia wymogów art. 110 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej.

Na 1 pracownika socjalnego przypada średnio 2532 mieszkańców i średnio 72 środowiska objęte zostały pracą socjalną, co nie jest zgodne ze wskaźnikiem określonym w art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej, który stanowi, że ośrodek pomocy społecznej (...) zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy, na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących.

W okresie objętym kontrolą pracownicy socjalni wykonując pracę w terenie posługiwali się legitymacjami służbowymi, które nie były zgodne ze wzorem opublikowanym w załączniku do rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 sierpnia 2016 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U. z 2017 r., poz. 1788), obowiązującym w okresie objętym kontrolą. Rozporządzenie weszło w życie 11 września 2016 r. i zgodnie z §16 rozporządzenia legitymacja pracownika socjalnego wydana przed dniem wejścia w życie rozporządzenia zachowuje ważność do dnia upływu terminu jej ważności, czyli do 31 grudnia 2016 r., a legitymacje wydane po dniu wejścia w życie rozporządzenia powinny być zgodne ze wzorem określonym w ww. rozporządzeniu.

Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubaszu przekazując podpisany protokół kontroli, załączył wyjaśnienia wraz z kopiami legitymacji pracowników socjalnych, wydanych w listopadzie 2021 r. według wzoru określonego w rozporządzeniu Ministra Rodziny i Polityki

Spółecznej z dnia 8 kwietnia 2021 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz.U. z 2021 r., poz.893), w który wszedł w życie z dniem 15 listopada 2021 r. W związku z powyższym odstępuje się od wydania zaleceń w tym zakresie.

W 1 przypadku wydano decyzję z naruszeniem art. 15 h ust. 4 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz.U. z 2021 r., poz. 2095), który stanowi, że jeżeli decyzja przyznająca świadczenie z pomocy społecznej, o której mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, została wydana w związku z niepełnosprawnością potwierdzoną orzeczeniem i okres, na który została przyznana pomoc, jest uzależniony terminem ważności orzeczenia o niepełnosprawności lub orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, okres wskazany w decyzji ulega przedłużeniu na okres, na jaki zachowuje ważność orzeczenie o niepełnosprawności lub orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, zgodnie z ust. 1 i 2, na podstawie decyzji wydanej z urzędu. Ustęp 4 cytowanego przepisu dotyczy sytuacji, w której decyzja o przyznaniu zasiłku stałego traci moc obowiązywania po dniu wejścia w życie nowych przepisów tj. po dniu 31 marca 2020 r. Wówczas zgodnie z tym przepisem okres wskazany w decyzji ulega przedłużeniu na okres do 60 dnia od dnia odwołania stanu epidemii. W takim przypadku należało wydać decyzję zmieniającą tzn. wydłużającą okres obowiązywania, a nie jak to uczynił Ośrodek, wydać nową decyzję w oparciu o ww. przepis.

W 1 przypadku wydano decyzję o nienależnie pobranym świadczeniu, mimo iż nie wystąpiły przesłanki określone w art. 6 pkt 16 ustawy o pomocy społecznej, co stanowi naruszenie niniejszego przepisu. Zgodnie z ww. artykułem, za nienależnie pobrane świadczenie uznaje się świadczenie pieniężne uzyskane na podstawie przedstawionych nieprawdziwych informacji lub niepoinformowania o zmianie sytuacji materialnej lub osobistej, co w tym przypadku nie miało miejsca.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi mogą być przyznawane w wyjątkowych przypadkach dla dzieci i młodzieży z zaburzeniami psychicznymi, pozbawionych dostępu do zajęć rehabilitacyjnych i rewalidacyjno-wychowawczych, jeśli nie mają możliwości uzyskania dostępu do zajęć świadczonych przez inne zobowiązane podmioty.

W 3 przypadkach, dotyczących świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych dla dzieci z zaburzeniami psychicznymi, mimo zabezpieczenia w placówkach oświatowych zleconej przez lekarza terapii, przyznano usługi w tym samym zakresie z systemu zabezpieczenia społecznego. Niniejsze stanowi naruszenie art. 2 ust. 1, art. 3 ust. 3 i 4 ustawy o pomocy społecznej.

W kilkunastu przypadkach naruszono przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego.

W 2 przypadkach, szczegółowo opisanych w protokole kontroli, wydano 2 decyzje ostateczne w tej samej sprawie. Zasadą w przypadku postępowania administracyjnego możliwe jest jednorazowe wydawanie decyzji administracyjnej w tej samej sprawie, co oznacza, że ponowne rozstrzygnięcie przez organ administracji sprawy załatwionej wcześniej decyzją ostateczną jest możliwe tylko po uchyleniu pierwotnej decyzji. We wskazanych przypadkach uchylono decyzje w części, a nie w całości i ponownie orzekano w tej samej sprawie, przy zachowaniu tej samej podstawy prawnej, podstawy faktycznej i wypełniając wniosek strony w tym samym zakresie. Stanowi to naruszenie art. 6 K.p.a.

Zgodnie z art. 156 § 1 pkt 3 K.p.a. tego typu sytuacja stanowi o przesłance nieważności drugiej z wydanych decyzji.

W 1 przypadku uchylenia decyzji dokonano na podstawie art. 155 K.p.a., mimo braku zgody strony. Klientka złożyła wniosek o zweryfikowanie przyznanego zasiłku stałego, w związku z uzyskaniem nowego orzeczenia. Niniejsze nie jest tożsame z wyrażeniem zgody na uchylenie decyzji. W myśl przepisów K.p.a. zgoda strony musi być udzielona wprost i wyraźnie przez oświadczenie złożone organowi, przy czym za wyrażenie zgody uznać można złożenie przez stronę wniosku o uchylenie decyzji.

W 1 przypadku uchylono decyzję z mocą wsteczną, co narusza zasadę trwałości decyzji określoną w art. 16 K.p.a. oraz z art. 106 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej. Brak jest podstaw, by uchylać lub zmieniać decyzję przyznającą prawo do świadczeń z pomocy społecznej wstecz, np. z chwilą zmiany sytuacji faktycznej osoby uprawnionej.

Ponadto, w kilku przypadkach przywołano nieaktualne w dniu wydania decyzji publikatory tekstu jednolitego aktów prawnych, w kilku przypadkach zastosowano nieadekwatną do sytuacji klienta podstawę prawną, w 1 przypadku zastosowano podstawę prawną właściwą dla innego świadczenia, jednocześnie wskazując błędnie kwotę przyznanego zasiłku, tj. 604 zł, zamiast 645 zł. Stwierdzono jednostkowe przypadki braku uzasadnienia nadania decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności. W kilkunastu przypadkach przywołano w podstawie prawnej decyzji niewłaściwe upoważnienie do wydawania decyzji, w kilku przypadkach stwierdzono brak uzasadnienia prawnego decyzji.

Powyższe uchybienia stanowią naruszenie art. 107 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego.

Wobec powyższego, działając na podstawie art. 128 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, zalecam:

1. Podjąć działania mające na celu uzupełnienie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Lubasz o elementy

wymienione w art. 16 b ust. 2 ustawy o pomocy społecznej, ujednoczenie zapisów dotyczących czasookresu obowiązywania i realizacji Strategii oraz wskazanie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubaszu jako koordynatora realizacji Strategii, zgodnie z art. 110 ust. 4 ww. ustawy.

2. Podjąć efektywne działania mające na celu zatrudnienie pracowników socjalnych w liczbie odpowiadającej wskaźnikowi zatrudnienia pracowników socjalnych, zgodnie z art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej.
3. W przypadku wydawania decyzji na podstawie przepisów ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz.U. z 2021 r., poz. 2095), w postępowaniu stosować przepisy niniejszej ustawy.
4. Pomoc przyznawać z uwzględnieniem art. 2 ust. 1 i art. 3 ust. 3 i 4 ustawy o pomocy społecznej.
5. Decyzje o nienależnie pobranym świadczeniu wydawać wyłącznie w sytuacji, w której spełnione są przesłanki określone w art. 6 pkt 16 ustawy o pomocy społecznej.
6. Decyzje uchylające (zmieniające) wydawać z mocą obowiązującą na przyszłość i stosować przepisy szczególne prawa materialnego, w tym art. 106 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej.
7. Decyzje na podstawie art. 155 K.p.a. wydawać wyłącznie za zgodą strony, udzieloną wprost i wyraźnie przez stronę w formie oświadczenia złożonego organowi.
8. Podjąć działania mające na celu wyeliminowanie z obrotu prawnego wadliwych decyzji ostatecznych nr GOPS.41120.02.2021 z dnia 13 maja 2021 r., GOPS.4125.SUO.03.2020 z dnia 4 maja 2020 r., GOPS.4125.SUO.04.2020 z dnia 4 maja 2020 r., jako wydanych z rażącym naruszeniem prawa.
9. Decyzje wydawać zgodnie z art. 107 Kodeksu postępowania administracyjnego, z uwzględnieniem wszystkich elementów i zachowaniem szczególnej staranności.

W decyzjach wydanych w trybie art. 108 K.p.a. wskazywać informację o nadaniu rygoru natychmiastowej wykonalności wraz z uzasadnieniem nadania ww. trybu.

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej ma Pani prawo w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszych zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich zastrzeżenia.

Jednocześnie pragnę przypomnieć, że zgodnie z art. 130 ust. 1 cytowanej ustawy, kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych podlega karze pieniężnej w wysokości od 500 zł do 12.000 zł.

Pisemnej informacji o sposobie wykonania zaleceń pokontrolnych oczekuję w terminie 30 dni od dnia otrzymania niniejszych zaleceń.

Działalność jednostki w zakresie objętym kontrolą, mimo stwierdzonych uchybień, ocenia się pozytywnie.

z up. Wojewody Wielkopolskiego
Hanna Zawadka
Zastępca Dyrektora
Wydziału Polityki Społecznej

Do wiadomości:
Rada Gminy Lubasz

Dokument do BIP przygotowała:
Irena Rakowicz- inspektor wojewódzki
14.01.2022 r.